

מתקפת ההמתעה בארדנים בדצמבר 1944 — כזו

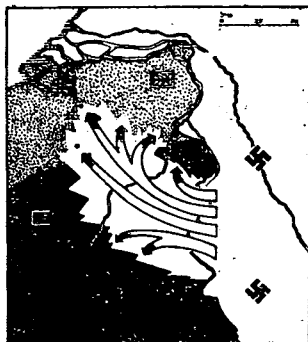

שבמאי 1940 — נתכונה להכות „אל בית-השחי“ את הזרוע-המוגפת השמאלית (הצפונית) של בעלות-הברית. אלא שב-1940 היתה גם משולבת בחדירה גרמנית להולנד ולבלגיה מצפון-מזרח; ועיקר כוונתה היה לנתק את הכוחות הצרפתיים-הבריטיים המתקדמים לתוך בלגיה, להדקם (יחד עם צבאות בלגיה והולנד) לתוך סבעת-כיתור אחת — וע״י חיסולם לשנות מן-היסוד את יחסי-הכוחות להמשך ההתמודדות בתוך צרפת פנימה. השוני שב-1944 לעומת 1940 התבטא בשנים: — באופיה המבודד של מתקפה זו — ובהיעדר העתודות-לעומק מאחוריה. על כן שאפה

היא רק לחדירה חלקית-לפחות לתוך בלגיה, ואם לא לכיבוש נמל אנטוורפן הרי לפחות לשיבושו, ולקיעקוע מערכה של קבוצת-הארמיות הבריטית, שמצפון למגמת-המבקע הראשית. בסיכום: היתה זו יותר מתקפת-שיבוש מאשר מתקפת-הכרעה; ועיקר התכלית התבטא בתקוה להשגת רווח-זמן עד שיבשילו ויתרבו אמצעי-הלחימה החדשים של הגרמנים, שעמדו אז „לבקוע מתוך קליפתם“.

יש והפתעה מתבטאת במהלך בלתי-צפוי המבוצע

ע״י הצד הסותר-בהתמודדות: כואת היתה מתקפת-הארדנים גרמנית במאי 1940, כשבעלות-הברית לא ציפו לכך ששדרות-שריון גרמניות תוכלנה לעבור בבקעות צרות ונפתלות אלו, הלחוצות בין גבעות יעריות. אך יש וההפתעה באה לאחר שהמסתייע נאלץ (או בחר) לסגת-תחילה — ואזי היא מסוכנת שבעתיים. כשהובר בא כתוצאה ממחשבה-תחילה, מכנים תכנון כזה בשם „אסטרטגיה (או — אמנות-אופרטיבית) גמישה של הגנה-התקפה“ (זו החביבה כל כך על מספר מצביאים בהיסטוריה — כחניבעל, למשל; ולהבדיל, על מספר אנשי-תאוריה צבאיים — כגון, בימינו, לידל-הארט). אלא ששיא-ההפתעה מושג כשבאה זו, כאמור, מצד „שנוצח“. אזי לא רק שאין נערכים כלל לקראתה, אלא אף המהלומה הפסיכולוגית שבה גוברת פי כמה. ואמנם זה אשר קרה בדצמבר 1944.

מוזכרת דמותו של שלישי נפוליוני האץ למסור את הנחית הקיסר לאחד המרשלים,

שהקורפוס שלו נמצא באחר מאגפיו של שדה-הקרב או מבצע עדיין את מסע-הגישה שלו. ומי מקוראי מלחמה ושלום? לא יזכור את ניקולאי רוסטוב, קצינה-ה„הוסרים“ הצעיר, בשליחותו על פני שדה-המערכה הטרוף של אוסטרליק? גדולה התמורה שחלה ב-150 השנה שחלפו מאז. במקום תמונות רומנטיות ומושכות אלו, של הדרה שלוחת-רסן, בא עתה הארגון המורכב ועמוסה-הטכניקה של קציני-קישור. אכן, יש ודהרת-הגייס לא זו בלבד שעולה בהרבה על דהרת הסוס במהירותה אלא אף אינה נוסלת ממנה באשר להסתכנויות, הרפתקאות — ורומנטיקה... והגדיל-ל-לעשות בשעתם הבריטים, בהקימם את Phantom Regiment („רגימנט רוחות-הרפאים“) הנודע, מסגרת למאות קציני-קישור עילאיים, שמעלו ברחבי הזירת כציניו ושליחיו של המצביא.

פניה השונות של סוגיה זו ושקפות מתוך המאמרים „קציני-קישור במפקדות-עוצבות“ לאל-מ. ב. אברתמר, (עמ' 28) ו„שמור עשתונותיך — ועטם במטלטליך!“ מאת קס. ל. ל. ליואין (עמ' 34).

ככטמום יוליום פרונימונו, שחי ופעל במחצית השניה של המאה הראשונה לספה"ג, לא היה אולי בין הסופרים הצבאיים-הקלאסיים של העולם הקדמון, אך הוא היה גם אדם שהתנסה בפיקוד על גייסות ובמצביי-מלחמה, וגם מלקט-דוגמאות בתסד. אם גם לא תמיד שמר על מלאו דיוקו של אותו מקרה בהיסטוריה-צבאית בו נעזר, הרי נראה כי בדרך כלל שמר על רוחו ותכליתו הכללית של יסוד-הלקח הטמון בו. עם זאת יתכן וישאל הקורא: האם לקחן של הדוגמאות שהובאו בצירוף-המשולש

הניתן בחוברת זו (עמ' 17), בכותרת מכלילה "הפתעה ע"י הרגלה", עודנו ברתוקף אף בזמן החדש, עם כל השוני שבתנאיו ובאורח-החיים שבו? על כך ניתן להשיב כי במהותו (שהיא, בראש-זכרון, מהות תכסיטית — ופסיכולוגית) ודאי שהנו ברתוקף אף כיום. וזאת לזכור: — לא מעטים הם הסבורים כי מעשה סריצת חזית-הגבול ע"י הצפון-קוריאניים ביוני 1950, והפלישה המהירה לעומק דרום-קוריאה, הוכנו ותוכננו לפי עיקר זה עצמו, של "הפתעה ע"י הרגלה". ובמלחמת-העמדות שציינה את חזיתות מלחמת-העולם הראשונה, לא מעטות היו הדוגמאות בהן הוכשרו לפי אורה-פעולה זה התנאים לקראת התקפות-הסתעה שתוכננו.

בחוברת זו של "מערכות" תוכנן מקום רב-מן-הרגיל למעגל-נושאים אשר אפשר אולי לומר כי המשותף שבו הוא ענין של עברות ועבריות בצה"ל. מאמרו של רס"ן י. ב. "לדמותו של שוטר צבאי" (עמ' 53), עוסק בחיל — ובחיל — אשר, בין שאר תפקידיו, היהו השומר מפני עבריות בצבא; מאמרו של אלי"ם ד"ר מ. זוהר, שתרומות-עטו בסוגיות משפטיות-צבאיות התפרסמו לא-פעם מעל עמודי "מערכות", מציג את אחד ה"אוביקטים" העיקריים לעבירות ה"שיגרתיות" בצה"ל: — את הפגיעות ברכוש הצבאי; ואילו מאמרו של רס"ן י. מרקוביץ, "שלבים בהתפתחות מתקני-כליאה בצה"ל" — המספר על המחשבה והמעשה שהושקעו בשיפורם והעלאתם של מקומות המאסר והמחבוש, למען יהיו דאויים למשימתם, שאיננה רק עונשת ומונעת אלא גם מכשירה ומחנכת — היה הכרח לדחות לחוברת הקרובה.

עם המועבר מן, מלחמת-קיום" ל, "לוחמת-שטחים",

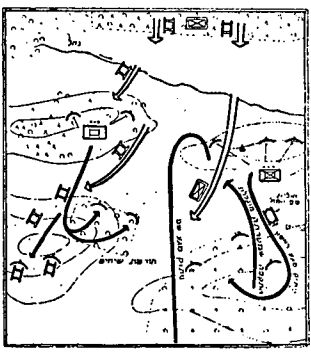
בה צטוי כל גוף-גייסות להתקפת אויב מכל צד — וגם מקרוב ופתאום — נוצרו הכרחים טקטיים חדשים; וביחוד — אצל כוחות ארטילריים, או אצל כוחות שאחזו הארטילריה ניכר בתוכם. שאלתו הדומה-במהותה של הלוחם (ומערך-הלוחמים) בעל החנית הארוכה — הפלנגי המקדוני, הלוחם השביצרי, או ה"לאנדס-קנצכט" של המאה ה-10 — נפתרה בשעתה ע"י שני אמצעים. באשר לחימוש נועדה ההלבארה (חנית קצרה — שסמוך לראשה קבוע בה להב-קרדום) הן ל"כריתת" דרך לתוך היערכות "פלנגית" של החניתות היריבות והן להגנה על חניתות אות-צד בפני "התקפה קצרת טוח" דומה עליהם. באשר להיערכות — בא לעתים מבנה ה"ריבוע" ("קארה"), למנוע הסתעה מאגף ומעורף.

בימינו אלו נתבעים החימוש לקרב-מקרוב (נשק-אבטומטי קל ובינוני, רימוניי, רימוני-רובה, מרגמות קלות ועוד) וההיערכות ב"מערך-היקפי" למלא אותה שליחות עצמה לגבי יחידות-ארטילריה; דהיינו, לאפשר להן להתגונן בפני תוקף, שיופיע מכל צד אפשרי ויסתייע בכל מחסה אפשרי, בטוחים קצרים בהם "ארכה ידו" של התיחק מכדי להתגונן עצמו — פרט למצבים המאפשרים ירי בכיוון-יחיד. איך תתגונן עמדת תותחים מפני תוקפיה, תראה במאמרו של סרן א. לוי "הגנת עמדת תותחים" (עמ' 20).

יש קרבות-תנועה — ויש קרב-עמדות ועמידה ; וכל

אחד מאלה הוא תורה בפני-עצמה ואמנות בפני-עצמה. אך ישנה גם צורת-לחימה שלישית — זו הממוגת את שתי האחרות — והיא הקשה ורבת-האמנות שבכולן: — הלא-היא צורת קרב-הבלימה והאשמה במסגרת מלחמה-ניידת. אורת-לחימה זה חיוני כיום לצבאות הגדולים (וביחוד, מקובל לחשוב — לצבאות המערב) בשל הצורך ליצור מצבים אופרטיביים המאפשרים רוח-בזמן והנחתת התקפת-נגד "מקובלת" או מהלומה "גרעינית"; והוא חיוני לצבאות קטנים בגלל, לפחות, שני הראשונים שבשיקולים הנ"ל — ובכלל לאיוון כוחם עם זה של יריבים עדיסי-עצמה. אך הוא חיוני לא רק באסטרטגיה-הגנתית כי אם אף בזו ההתקפית; שכן רק הוא מאפשר לתקוף במלוא ריכוז הכוח בגזרת-המתקפה. וה"חיל הקלסי" לצורת-לחימה זו יתכן והגו דוקא חיל-הרגלים-המשורין — מהיר-התנועה, מחופה-השריון, עתיר-האש — המסוגל גם להתפרוץ-להיאחז וגם לחמוק ולנוק. מכאן — חיוניותו של פרק-האשמה בהלכות קרב-הרגלים-המשוריים, בעיבודו של אלי"מ י. ואלא, הניתן הפעם (עמ' 39) בהמשך לרשימה "מחלקת רגלים-משוריים בקרב" שהופיעה בחוברת "ק"ב.

ואם נשתלב הפעם, מבחינת מכנה של חוברת זו,

דבר השטר-הצבאי לתוך מכלול ענייני שפיטה והענשה — הרי אין לראות בכך, עם כל חשיבותם וחיוניותם של עניינים אלה, משום מיצוי תפקידיה ושליחותה של המשטרה-הצבאית. לא זו בלבד שמבחינה היסטורית — כפי שנרמז על כך אף במאמר של רס"ן י.ב. — סללה, במובן ידוע, המשטרה-הצבאית של צבאנו בימיה-הולדו את הדרך לפניו באיוורים שונים של

הישוב העברי עוד בטרם נקבע שם צה"ל ונטבעו דפוסיו. אך גם מאז, ואף כיום, רבים תפקידו של חיל זה בתחום של "שימון גלגלי המכונה הצבאית" לקראת פעולות-הקרב שלה, ואף במבצעי-קרב עצמם. ומן הראוי, אולי, שינתן פעם תיאור מפורט וחי למשימותיו ולמעשיו של חיל המשטרה-הצבאית שלנו.

יש ואפילו ענייני תאורה דורשים שיאורום. תפקיד זה ממלאת בחוברת הנוכחית רשימת-התשובה של ר. רם להשגותיו של סרן מ. ינוקא (עמ' 69) בעקבות הסיפור "הקרב על משלטי לוקה" (שהופיע ב"מערכות" קכ"א-קכ"ב).

לא בחוטאים זיקר האשמה כי אם במחטיאים!

זוהי דעתו השכולה — והמתבססת ודאי על נסיון לא-מועט — של אלי"מ ד"ר מ. זוהר, הפרקליט-הצבאי הראשי, לגבי "חטאי האפסנאות" הנפוצים בצבא. כונתו, כמובן, לא חסיד-הלילה להחטאה בזדון — כי אם לכל אותם מקדרי, ואף לא-מפקדים, האחראים בצורה זו או אחרת לרכוש הצבא, והם משאירים בסדרי עבודתם המנהלית, בולוול בתקנות קבלת רכוש והעברתו, בפיקוח בלתי מספיק, אותן "פרצות הקוראים לגנב" ההופכות לעתים את החייל, כלל לא מתוך כוונה-תחילה, לעובר עברות-שברישול, או לנתפס לפיתויים אשר אפשר היה לחסנו מפניהם.

(המשך "מי ומה בחוברת" ראה בעמ' 84)

(המשך מעמ' 4)

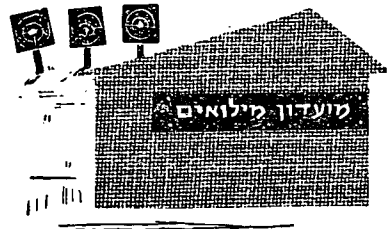

„כיום נוצר פער בין שני סוגים של מדינות: אלו שרמתן הטכנית כבר מסגלת אותן ליצור טילים מונחים ופצצות אטומיות — והשומרות בקנאות יתרה על עמדת מוגנפולין זו — ואלו שטרם הגיעו לבגרות המדעית והטכנית הדרושה.“ ועוד... „המדינות הרוצות לצעוד בדרך זו, כמו אלו המוכנות לותר עליה, חייבות לדעת ידיעה מקיפה וצלולה מהן הבעית הטכניות הכלולות בפיתוח טילים מונחים ונשק אטומי ובהפעלתם — שהרי גם ההגנה בפניהם מחייבת ידיעה זאת, ועליה יבוסס אזי התכנון האסטרטגי והטקטי, ואף התכנון הכלכלי, של המדינות הקטנות.“

שתי פסקאות קצרות אך רבות משמעות אלו לקוחות מהקדמתו של פרופ' ארנסט ד. ברגמן לספרו של אל"מ ד"ר שמעון יפתח „טילים ונשק אטומי (מהפכת אמצעי הלחימה בומגנו)“ — אשר זהירק הופיע בהוצאת „מערכות“. ועוד כותב ד"ר א. ברגמן: „לכן נודעת חשיבות רבה לספר זה; גם עיתויו מתאים לרצינות המצב.“ הספר — שהופיע בהיזר רב — מושתת על עובדות בדוקות ומוצקות של מדע וטכנולוגיה; אך הרצאת-הדברים השוטפת והחיה שבו, פשטות לשונו, התמונות, העיטורים והתרשימים שבו, עושים אותו לסיכום-התפתחות בתחום של טילים וחימוש אטומי. ספר זה גם יענין את אנשי המקצועות הנוגעים-בדבר, גם ישמש ספר-מבוא-מדריך הכרחי לאיש-הצבא של היום, וגם יאפשר קריאה נוחה ורבת-ענין על נושאים חיוניים אלה לכל אדם בעל רמת-השכלה רגילה, אשר אפשרויותיו ודאגותיו הגדולות של עידן-הגרעין-והטילים מעוררות את ערגותו.

בחלקה המופים של ה„אגרת לידיד“ לסא"ל

י. ב. מצויה הצעה — והיא לא בשמים אלא מקוימת, במידה זו או אחרת, בצבאות אחרים אחדים (אם גם עשירים מאתנו). הכונה — להצעה בענין הקמת בתי-יחידות ליחידות-המילואים השונות: — משרד, מועדון, חדרים לחוגים ולהתאמנות, ככר-התעמלות, ורצוי מטוח לא-גדול. לבניניהן של יחידות ה„משמר-הלאומי“ שבאר-ה"ב, הצבא המיליציוני האמריקני, קוראים בשם „בתי-

נשק“ — אך האם העיקר בשם? העיקר הוא שיחידה מיליציונית (קרי — יחידת-המילואים) אשר יש לה מקום-קבוע להתכנסות ומסגרת לפיתוח פעולתה העצמאית — ניתן לה בזה מסד לליכודה ולהתבססותה. מי יתן ותצמיח הצעה זו פירות של ממש, ואפילו יהיו צנועים בראשיתם.

כל הקורא בעתונות הצבאית של שביצריה נתקל

מדיפעם בתיאורי מפקד הפלוגה או הגדוד השוקד מדי ערב (באין לו מזכירים) בדירתו על „עידוכן“ כרטיסית יחידתו. היתה זו תמונת החי צבאי רחוק, אם כי חביבה. עתה מאחורינו עשור שנות המדינה וצה"ל — ובהוי שלנו ממלאת עתה „תיבת-הכרטיסיה“ של יחידת-המילואים תפקיד לא-מבוטל. ביטוי נאמן — בתערובת של לריונות ומעשיות גבי-חד — לכוח-הפעלה של כרטיסית יחידת-המילואים ניתן ב„אגרת-לידיד“ השניה (אשר לראשונה — ראה ב„מערכות“ כ"ה) מאת סא"ל י. ב. על „רמת כוונות ביחידת מילואים“ (עמ' 65).

